

**İzmir Büyükşehir Belediyesi
Etüt ve Projeler Dairesi Başkanlığı
Tarihsel Çevre ve Kültür Varlıkları Müdürlüğü
2013**

Yayın Koordinatörü
Dr. H. Gökhan KUTLU

Metinler
Ayşegül GÜNGÖREN

Kapak Fotoğrafı & Fotoğraflar
Mehmet YASA

Grafik Tasarım ve Uygulama
Alkın KORKMAZ
Kadir ÖZTÜRK
Mehmet YASA

ÖDÜL KOMİTESİ ÜYELERİ

Aziz KOCAOĞLU İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı
Fügen SELVİTOPI İBB Genel Sekreter Yardımcısı
Hülya ARKON İBB Etüt ve Projeler Daire Başkanı
Dr. H.Gökhan KUTLU İBB Tarihîsel Çevre ve Kültür Varlıkları Şube Müdürü
Prof. Dr. Başak İPEKOĞLU (Mimar) İYTE Mimarlık Bölümü
Prof. Dr. Emel GÖKSU (Şehir Plancısı) DEÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
Prof. Dr. Eti AKYÜZ LEVİ (Mimar) DEÜ Mimarlık Bölümü
Doç. Dr. Ülker BAYKAN SEYMEN (Şehir Plancısı) İYTE Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
Doç. Dr. Emel KAYIN (Mimar) DEÜ Mimarlık Bölümü
Serpil YASA İzmir 1 No'lu Kül. Var. Kor. Kur. Müdürü
Ulvi ÖZEL İzmir 2 No'lu Kül. Var. Kor. Kur. Müdürü
Hasan TOPAL Mimarlar Odası İzmir Şubesi Başkanı
Zeki Yıldırım Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi Başkanı
Kıvılcım KESKİNER Y.Mimar

SEÇİCİ KURUL ÜYELERİ

ASİL SEÇİCİ KURUL ÜYELERİ

Prof. Dr. Demet BİNAN (Restoratör Mimar) Mimar Sinan GSÜ, Restorasyon Anabilim Dalı
Doç. Dr. Hümeysra BİROL AKKURT (Restoratör Mimar) DEÜ Mimarlık Bölümü
Doç. Dr. Nil UZUN (Şehir Plancısı) ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
Doç. Dr. Gül GÜRTEKİN DEMİR (Arkeolog) EÜ Arkeoloji Bölümü
Yrd.Doç.Dr. Nursen KAYA EROL (Şehir Plancısı) İYTE Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
Yrd. Doç. Dr. Ersel ÇAĞLITÜTÜNCÜGİL (Sanat Tarihçisi) E.Ü. Türk Dünyası Ar. Ens. Türk Sanatı Tarihi Anabilim Dalı
Fevzi BOZKIR (Yüksek Mimar)

YEDEK SEÇİCİ KURUL ÜYELERİ

Yrd. Doç. Dr. Özgül YILMAZ KARAMAN (Mimar) DEÜ Mimarlık Bölümü
Yrd. Doç. Dr. Neslihan KARATAŞ (Şehir Plancısı) DEÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
Yrd. Doç. Dr. Ahmet UHRİ (Arkeolog) DEÜ Arkeoloji Bölümü
Dr. Şebnem TAMCAN PARLADIR (Sanat Tarihçisi) EÜ Sanat Tarihi Bölümü

RAPORTÖRLER

Ayşegül GÜNGÖREN (Arkeolog ve Uzm. Sanat Tarihçisi)
Özden KAHRAMAN (Y.Şehir Plancısı)
Mehmet YASA (Restoratör)

Saygıdeğer Tarihseverler,

Tarihe Saygı Yerel Koruma Ödülleri; tarihi koruyan kişileri, uygulamaları ve eserleri öne çıkararak toplum nezdinde tarihi değerlere hassasiyet sağlayan bir programdır.

Ülkemizde ilk kez ve sadece belediyemizce kentimizde tasarlanan ve uygulanan bu program; içinde yer alan kategorilerle evinde, atölyesinde tarihi yaşatanlardan tarihi mekânlara yeniden yaşam veren mimar ve uygulamacılara; mekânların taş işlemlerini, kalem işlerini onaran ustalardan; tarihi mekânlara objektifiyle dikkat çeken fotoğrafçılara, belgeselcilere, anıları canlı tutan yazarlardan tarihe ilgi duyan çalışma üreten öğrencilere dek geniş yelpazedeki katılımcıları ortak bir hedefte buluşturuyor.

Yeri doldurulamaz bir kıymet ve değer olarak gördüğümüz bu birliktelikte on bir yılı geride bıraktık. Mutlulukla ifade etmeliyim ki bu buluşma ve birliktelik; geleceğin yaratılmasında anılarımıza bağlılığın önemine dikkat çeken farklı bir çabayı, kentin mimari ve geleneksel özelliklerinin tanınmasına bir vesileyi, koruma kültürünün gelişmesine ve yaygınlaşmasına motive edici bir gücü gözler önüne seriyor.

Yeni Bütünşehir Yasası ile sınırları genişleyen ve böylelikle tüm İzmir'e ulaşacak bu programın gelecek yıllarda İzmirimizden ülkemize hitap eden bir koruma programı olabileceğine inanıyorum. Bu noktada; tarihi mirasımızı kapsayan projeleri kentimizin önceliklileri arasına taşıyarak gösterdiğimiz çabaya ortak olan, geçmişe ait birikimin geleceğin yaratılmasındaki en önemli kaynak olduğu düşünen, katkı koyan ve destekleyen tüm tarih severlere müteşekkirim. Kuşkusuz; bu anlayışa sahip insanlarla tarihi değerlerimiz adına gerçekleştireceğimiz çalışmalar koruma ve kültür bilincinin yaygınlaşmasındaki temel güçtür.

Tarihe Saygı Yerel Koruma Ödülleri birlikteliğimizin değerli katılımcıları olan ödül sahiplerine; programımızın var edilmesinden güncellenmesine dek tüm süreçlerde emek veren ödül komitesine; gönülden verdikleri destekle uluslararası düzeyde bilimsel yaklaşımları programımıza dâhil ederek ufkumuzu genişleten tüm seçici kurul üyelerimize; programın sürdürülmesinde emeği geçen tüm çalışma arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Saygı ve sevgilerimle.

Aziz KOCAOĞLU
İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı

Tarihi Yapıda Yaşam Ödülü

Tarihi Yapıda Yaşam Ödülü

1950 sonrası kentleşme sürecinde, İzmir Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde eski yapısını yıkmayarak koruyup, yaşatan ve özgün işleviyle kullanmayı sürdüren, yapıyı olabildiğince korumayı başardığı jüri tarafından belirlenen yapı sahiplerine verilir. Başvuru konusu yapının korunması gerekli kültür varlığı niteliği taşıması gereklidir.

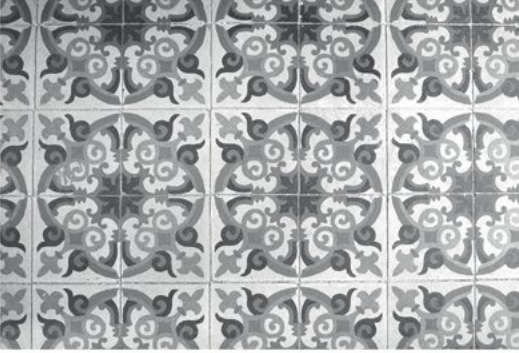
Seçici Kurul bu ödülle ilgili değerlendirmesinde, eski yapının korunmasındaki mimari ve teknik başarının ötesinde, söz konusu yapıyı “yıkma” yönündeki istem ve bilince öncelik verir. Bu açıdan, yapı tescilli ise “tescil” edildiği tarihten sonraki değil, önceki dönemine ait koruma süreci daha fazla önem kazanmaktadır. Özellikle bulunduğu semtteki diğer eski yapıların yıkılıp, yoğun kentsel çevrelere dönüştürülmesi karşısında kalabilen tavrın kutlanması; buna bağlı olarak da aynı tavrın mimari korumayla desteklenerek sergilenen bilinçli bir kültürel duyarlılığa teşekkür edilmesi, bu ödülün genel hedeflerinden biridir.

Müşerref ÖZÇOLAK Evi (Basmane)

Erken Cumhuriyet Dönemi konut yapılarının kentimizdeki az sayıda örneklerinden biri olan konutu; Müşerref hanımın babası 1934 yılında yaptırmış.

Cumhuriyet sonrasında ortaya çıkan Modernist akımın özelliklerini yansıtan konut bodrum katı ve üzerinde iki katı barındırır. Ana girişi ilk kata açılan, nişli girişli İzmir konutlarının içe alınan girişlerini farklı bir üslupta tekrarlar. Dönemin özellikleri arasında yer alan geniş pencereleli pencere açıklıklarından, ana girişin iki yanındakiler; hem ana girişin yanlarını hem de ana cepheyi görebilecek bir formda dairesel bir dönüş yapan köşeye yerleştirilmiştir. İlk yapımında aynı ailenin kullanımına açık olarak tasarlanmış yapı, günümüzde üç ayrı kata dönüştürülmüştür. Cephedeki orta aksın ana girişle belirlenmiş simetrik düzen, üst katta orta aksta konumlanmış balkonla tekrarlanmıştır. İki Çeşmelik semtinde dünyaya gelen Müşerref Hanım; bu eve taşındıklarında bir yaşında imiş. Çocukluğu, gençliği ve evliliği bu evde sürmüştür. Şu anda evin üst katında kızı ve damadı yaşıyor.

Konutun mekansal ve kütlesel anlamda döneminin özelliklerini yansıtması, kullanım sürecinde değişen yaşam koşulları gereği gerçekleştirilen küçük müdahalelere rağmen bu özgün kurgunun halen gözlenebilir olması konut ve bahçesinin tescilsiz olmasına ve içinde bulunduğu yapı çevresinin baskısına rağmen sahipleri tarafından korunması ve yaşatılması, sahiplerinin yapıya ve yapının mekan olduğu anılarına bağlılıkları ve yapıyı koruma bilinçleri takdir edilmiştir.

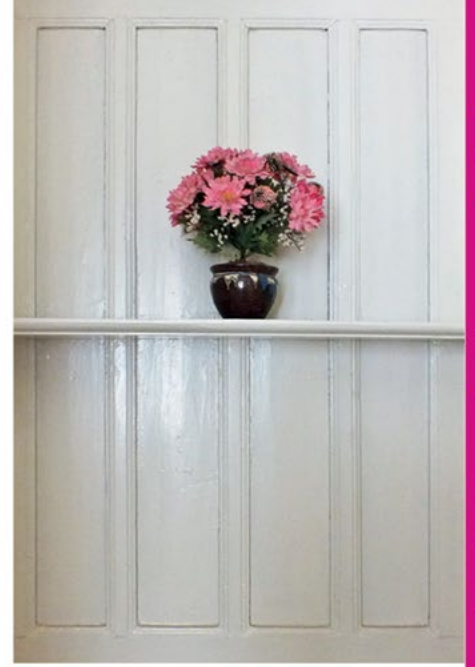
Çetin & Sevil ÖZGÜL Evi (Urla)

Çetin & Sevil Özgül çifti almak istedikleri bu konut için uzun çaba harcamışlar, bu evin karşısında kiracı olarak oturuyorlarmış daha önce... Satın alma süreçlerinde konutun tescilli olması nedeni ile vazgeçen bir başka alıcının ardından sahip olmuşlar bu konuta. Daha önce aynı mahallede yaşadıkları için konutta süren eski ev sahipleriyle ilgili anıları da biriktirmişler dağarcıklarına.

Kasapmış onlardan önceki sahipleri, oldukça da yakışıklı imiş. Kızlarından biri bu evde nişanlanmış, bir yüzbaşı ile. Törende teğmenler burada kılıçlarla arkad oluşturmuşlar çift altından geçerek nişan töreni gerçekleştirilmiş.

İki katlı, asimetrik düzendeki cephede konutun ana girişi ikinci katta yer alıyor ve önünden geçen sokağa paralel merdivenlerle ulaşıyor. Kapıdan girince dağılım mekânı salon olarak değerlendirilmiş diğer mekânlara geçişi sağlayan tüm ahşap kapılar, tavana kadar yayılan plaster görünümlü ahşap doğramalar, sade ve zarif geometrik desenlere sahip tavan silmeleri özgün detaylar olarak göze çarpıyor. Dağılım mekânı, ana giriş aksından, yandan birer odaya açılıyor ve bu odaların arasındaki bir başka holden de mutfığa ve mutfaktan ulaşılan bahçeye geçiş sağlanıyor. Bu holün başlangıcında bodrum kata inen iki tarafı küpeşteli merdiven dikkat çekiyor.

Yapıyı sahiplenme, yaşanılır kılma istek ve göstergesi, kullanıcıların yapının maddi özellikleriyle geçmiş anı değerleriyle birlikte geleceğe taşıma ve yaşatma isteği, kullanıcı ile yapı arasında "katlanma" değil "tercih etme ve aidiyet" ilişkisinin görünür olması, kullanıcının çağdaş yaşam-konfor isteği ve gereksinimleri doğrultusunda yaptığı müdahalelerde; yapının malzeme, işçilik ve tasarım özgünlüğünü bozmama veya geri dönüşebilir kılma yönündeki duyarlılığı, yapı- bahçe ilişkisinin bütünselliği bozulmadan özgün anlam ve bağlamında sürdürülmesi, yapıya ait mekanların –tercihan özgün işlevinde- bir bütün olarak kullanılıyor olması takdir edilmiştir.

Halise TELLALBİLİR Evi (Varyant)

Kızı Serpil Çakıroğlu ve damadı Cavit Çakıroğlu ile birlikte bu konutta yaşıyor. 30 yıl önce Serpil hanım'ın babası komşusundan satın almış bu evi...

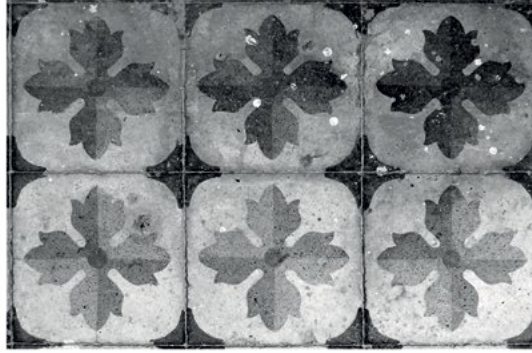
Konak Tünelleri projesi evin hemen dibinden geçiyor. Serpil hanım yirmi yaşında imiş ev alındığında, bildikleri ilk sahiplerinin adı Zehra Can imiş. Evin bakım onarımını Serpil hanım kendi elleri ile yapıyor.

Fotoğraf : Ayşegül Güngören

Asimetrik cephe, bodrum üzerinde iki katlı cumbalı kâgir evden içeriye girdiğinizde karşımıza çıkan dağlım mekânından yanındaki bir odaya, bu odanın bitişiğinde yer alan üst kata çıkan küpeşteli merdivenlere ve giriş aksından ise mutfak bölümüne ulaşıyor. İşlemeli demir dökme kapısı, bodrum ve giriş katında korunmuş olan demir kepenkleri, giyotin tarzı pencereleri ve üst kat merdiven bölümünü vurgulayan tavana kadar uzanan plaster görünümlü ahşap yivli desenli doğramalar ve tavan doğramaları, özgün halde korunmuş mimari plastik malzemeler olarak göze çarpmakta...

Yapının içinde konumlandığı yapı çevrenin olumsuz koşullarına rağmen korunması; sürmekte olan imar faaliyetleri nedeni ile yapının alanda varlığını sürdürecektir. Birkaç tarihi konuttan biri olması, Ev sahiplerinin sınırlı olanaklarına rağmen yapıyı olabildiğince korumaya çalışması takdir edilmiştir.

Tek Yapı Ölçeğinde Başarılı Koruma Uygulamaları Ödülleri

Tek Yapı Ölçeğinde Başarılı Koruma Uygulamaları Ödülleri

Bu ödüller uygulaması bitmiş bir yapıdan dolayı mimara, düzenlenmiş bir tarihi doku nedeniyle şehir plancısına, ilgili uzmanlardan oluşan ekibe veya kuruma, yapı sahibine ve yüklenicisine verilir. Ödüllerin verilmesi için ortada bir uygulama olması gerekir. Adayların uygulamaları hakkında Koruma Bölge Kurulu'nun uygun kararının bulunması ve uygulamanın son beş yıl içinde gerçekleşmiş olması gerekmektedir.

Önceki yıllarda başvuran ve ödüle değer bulunmayan adayların aynı uygulama özelinde yeniden başvurularının kabul edilmesi için, başvurduğu yıldaki seçici kurul tarafından tespit edilen eksiklerinin giderilmiş olması, belgelenmesi ve yukarıdaki koşulları sağlaması gerekir.

Tek Yapı Ölçeğinde Başarılı Koruma Uygulamaları Ödülleri iki dalda verilir:

Basit Onarım Ödülü

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu İlke Kararları kapsamında basit onarım, yapıların ahşap, madeni, pişmiş toprak, taş vb. çürüyen ya da bozularak eksilen mimari öğelerinin, özgün biçimlerine uygun olarak aynı malzeme ile değiştirilmesi; bozulan iç ve dış sıvaların, kaplamaların, renk ve malzeme uyumu sağlanarak, özgün biçimlerine uygun olarak yenilenmesi olarak tariflenmektedir. Bu ödül, tek yapı ve tarihi doku ölçeğinde basit onarım kapsamında olup, yetkili kurumlardan uygun görüş alınmış uygulamalara verilir.

Esaslı Onarım Ödülü

Yapıların özgün mekân-cephe kurgusu, yapım tekniği, malzeme, süsleme eleman ve detayları, parsel öğeleri (müstemilat, havuz, kuyu, duvar, döşeme kaplaması, ağaç, çardak, vb.) ile korunarak onarılmaları esastır. İşlev değişikliği nedeniyle uygulanan dönüşümün yapı-parcel ilişkisi ile yapının iç-dış mekan organizasyonunun korunmasını ve/veya okunmasını olanaklı kılması gerekir. Bu doğrultuda Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu İlke Kararlarında tariflenen ve strüktürel onarımı içeren sağlamlaştırma (konsolidasyon), temizleme (liberasyon), bütünleme (reintegrasyon) müdahaleleri ile yapının altyapı ve konfor koşullarını yükseltmeyi hedefleyen sağlıklılaştırma eylemlerinden bir ya da birkaçının uygulanmış olması beklenir.

Ödül alt kategorileri şunlardır:

- Özgün İşlevin Korunduğu Esaslı Onarım Ödülü
- Özgün İşlevin Değiştirildiği Esaslı Onarım Ödülü

Aliağa Merkez Camii

Sahibi : Aliağa Belediyesi

Müellif : Cem Bilginperk / Dor İnş.Taah.Mim.Tic. Ltd. Şti

Yüklenici : Efe Sevtekin / Kordon Restorasyon Ltd. Şti.

Yapının inşa tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte Osmanlı Arşivlerinde 1860'lı yıllarda, bir Rum Ortodoks Kilisesi olarak yapıldığına dair kayıtlar bulunmaktadır. Yapı, taş ve tuğladan inşa edilmiş, plan tipolojisine bakıldığında ise bazilikalı tipte üç nefli bir Ortodoks kilisesinin temel özelliklerini taşımaktadır.

Iconostasis duvarı, Altar, Bema gibi ritüele ait iz bulunmamakta birlikte yarım daire planlı olduğu anlaşılan apsis çıkıntısı restorasyon öncesi yapılan araştırmalar sırasında tespit edilmiştir.

1924 yılında Türkiye'ye gelmeye başlayan Lozan Mübadillerince yanmış olarak bulunan kilise yapısı, 1928 yılında camiye çevrilmiş, mihrap ve minber bu tarihte eklenmiştir. Kilisenin narteks bölümü, camii sürecinde son cemaat yeri olarak kullanılmıştır.

Eski çan kulesinin yerine, aynı temeller üzerine inşa edilen minare 1946 tarihlidir. Cami 1946 ve 1952 yıllarında olmak üzere iki kez kapsamlı onarımdan geçirilmiştir.

Yapı Aliağa'nın bilinen en eski mimari mirası olmakla birlikte, döneminin dini, mimari, kültürel ve sosyal yaşamını yansıtan, kısmen bazı kayıpları olsa da orijinal özelliklerini yitirmemiş önemli bir kültür varlığıdır. İzmir I No'lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 18.02.1993 tarihinde, Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı olarak tescillenmiş ve 2012 yılında İl Özel İdaresi'nin katkıları ile Aliağa Belediyesi tarafından restore edilmiştir.

Özgün nitelikleri ile yaşatılarak korunmuş olması uygulamada malzeme ve teknik detaylardaki özenli yaklaşım, geriye kalan özgün malzemenin korunması, yapıda gerçekleştirilen restitüsyona yönelik araştırmalar neticesinde tespit edilemeyen ve güvenilirliği düşük yöntemler ile belirlenen yapının dönemsel izlerinin; güvenilirliği düşük olması nedeniyle tamamlanmayarak izlerin okunmasının sağlanması, yan nefler üzerindeki plasterlerin kilise sürecinin mimari detaylarını okunur kılacak nitelikte sergilenmesi ve bu sayede belge değerinin korunmuş olması takdirle karşılanmıştır.

Dramalılar Köşkü / Bornova Kent Arşivi ve Müzesi

Sahibi : Bornova Belediyesi

Müellif : Cem Bilginperk / Dor İnş.Taah.Mim.Tic. Ltd. Şti

Yüklenici : Mehmet Meçin / Piramit İnş. San. Tic. Ltd. Şti.

Yapının inşa tarihi tam olarak bilinmemektedir. Ancak mimari kurgusu ve yapım sisteminde yapının 19. yüzyıl sonu 20. yüzyıl başında inşa edildiği düşünülmektedir.

1924 yılında yapılan mübadele ile Yunanistan'ın Drama kentinden önce İstanbul'a oradan da Bornova'ya gelen aile bu köşke yerleşmiştir.

Köşk ve müstemilat binasına geç dönemde plansal değişiklikler ve mekânsal eklemeler yapılmış, yapılar hep konut olarak kullanılmıştır. Hamam yapısı uzun yıllar köşk oturanlarınca kullanıldıktan sonra halka açık işletilmiştir.

Köşk binası, iki katlı simetrik planlı tasarlanmıştır. Bina'nın kuzeydoğu cephesine bitişik tek katlı, iki mahalli uzantısı bulunmaktadır. Tüm beden duvarları taş, tuğla almalı örgüdür. Cepheler sade ve sıvalıdır. Yapının parselle yerleştiriliş şeklinden dolayı kuzeybatı cephesi bahçe duvarlarına bitişiktir. Bitişik nizamdaki yapılaşmadan dolayı bina sadece kuzeybatı ve kuzeydoğu yönlerine cephelidir.

Parseldeki ana yapı köşk binası olduğu ve diğer yapılar ise ona hizmet eden işlevleri barındırmaktadır. Köşkün güneydoğusunda parsel sınırı boyunca Mutfak ve Hamam yapıları, kuzeydoğusunda yine parsel sınırına bitişik konumlanmış müstemilat yapısı ve güneybatısında, cümle kapısına bitişik, Giriş Binası yer almaktadır. Oldukça büyük bir parselde oturan yapı kompleksi, kuzeydoğu, kuzey batı ve güneybatısında yüksek bahçe duvarları ile çevrelenmiştir.

Köşkün güneybatı cephesi ön avluya, Kuzeydoğu cephesi arka avluya bakmaktadır. Yapının, güneybatıda dört ve güneydoğuda bir olmak üzere beş girişi bulunmaktadır. Bunlardan biri ana, diğer dördü hizmet girişleridir. Güneybatı cephesinde üzerinde yer alan ana girişin doğusunda ikincil giriş yer almaktadır.

2012 yılında tamamlanan restorasyonun ardından yapı kompleksi; kent arşivi ve müze olarak düzenlenmiştir.

Bornova'da Dramalılar Köşkü'nün restorasyonun gerçekleştirilerek Kent Arşivi ve Müzesi olarak Bornova'ya kazandırılması, yapının özgün mimari niteliklerinin ve bütünselliğinin korunmuş olması, özgün yapı-parsel ilişkisinin sürdürülmesi / yapının bahçesi ile birlikte bir bütün olarak yaşatılıyor olması, işlev doğrultusunda gerçekleştirilen yeni müdahalelerin mekân kurgusunun okunmasına engel teşkil etmemesi, aynı zamanda geri dönüşebilir anlayışla gerçekleşmesi, yapının malzeme ve yapım tekniğine ilişkin niteliklerinin korunması ve yapılan müdahalelerde sürdürülmesi yapının kullanımına ilişkin mimari müdahalelerin gerek tasarım gerekse uygulama olarak yüksek niteliklere sahip olması, yapılan müdahalelerde malzeme ve/veya yapım tekniğinin ayırt edilebilir olması, belge değerinin yaşatılmasına dönük çaba uygulamadaki işçilik kalitesi ölçütlerini karşılamış olması takdir edilmiştir.

Bornova Charnaud Köşkü / Villa Levante Butik Otel, Cafe Restaurant

Sahibi : İsmail Akçura

Müellif : Salih Seymen / Salih Seymen İnş. San. Tic. Ltd. Şti.

Yüklenici : İsmail Akçura - Salih Seymen

Charnaud Köşkü, yüksek duvarlarla aralarından geçen dar yollara değin uzanan bir ya da daha fazla sayıda anıtsal yüksek kapılara sahip geniş bahçeler içinde konumlanan yaşam mekânlarından oluşan Bornova Levanten Köşkleri arasında yer alır.

Bahçe zeminine işlenmiş siyah beyaz çakıl taşları ile yapılan Rodos mozaığının günümüze ulaşmış en zarif örneği bu köşte yer alır. Bu mozaiklerden yıldız biçimli geometrik desenlerden biri içerisinde 1831 tarihi işlenmiştir. Bu tarih, konutun Charnaud' lardan önce Zipcy ailesi tarafından inşa edildiği yıl olarak bilinmektedir. Evin bundan sonraki sahipleri olan Charnaud Ailesi, Fransız kökenlidir. Nantes Fermanı, 1685 tarihinde XIV: Luis tarafından yürürlükten kaldırılınca; Protestan bir aile olan Charnaud'lar bütün medeni ve dini haklarının ellerinden alındığı Fransadan kaçarak İsviçre'nin Neuchatel kentine yerleşirler ve ardından İngiliz vatandaşlığına geçerler. 1700'lerin sonlarına doğru Charnaud ailesinden biri eşyle birlikte Smyrna'ya yerleşir ve ticaretle uğraşır.

Daha sonra konut İngiliz kökenli Clarke ailesi tarafından eski Bornova tarihinin en yaşlısı Bayan Phyllis Charnaud'dan satın alınmıştır. Köşk'ün bahçesinde bulunan iki katlı konut Clarke ailesi tarafından 1980'li yıllarda izinle inşa ettirilmiştir.

Tek katlı kuzey güney doğrultusunda enlemesine dikdörtgen planlı yapıya ana giriş, batı yönünde ortada simetrik olarak yer alan beş basamakla çıkılan zarif Turcan kolonlarla yapılmış portikalı bir teras ile sağlanır. Girişte dağılım mekânı şömineli salon ile kuzey güney yönünde birbirine geçit veren mekânlardan oluşur. Güney yönünde dört oda ve bir banyo, kuzey yönünde ise iki oda, mutfak, servis holü ve müstemilat kısmı yer alır. Ana giriş aksı ile aynı aksta yer alan doğu yönünde arka bahçeye açılan bir teras, uzun koridorlar ile tüm odalar arasında bağlantı sağlamaktadır.

Köşk, butik otel ve restoran olarak işlevlendirilerek yaşatılmaktadır.

Yapının özgün mimari niteliklerinin ve bütünselliğinin korunmuş olması, özgün yapı-parsel ilişkisinin sürdürülmesi / yapının bahçesi ile birlikte bir bütün olarak yaşatılıyor olması işlev doğrultusunda gerçekleştirilen yeni müdahalelerin mekân kurgusunun okunmasına engel teşkil etmemesi, aynı zamanda geri dönüşebilir anlayışla gerçekleşmesi, yapının malzeme ve yapım tekniğine ilişkin niteliklerinin korunması ve yapılan müdahalelerde sürdürülmesi yapının kullanımına ilişkin mimari müdahalelerin gerek tasarım gerekse uygulama olarak yüksek niteliklere sahip olması, yapının iç dekorasyonunda mimari ve dönem özelliklerinin gözetilmesi, yapılan müdahalelerde malzeme ve/veya yapım tekniğinin ayırt edilebilir olması, belge değerinin yaşatılmasına dönük çaba, uygulamadaki işçilik kalitesi ölçütlerini karşılamış ve yeni işleviyle son derece uyumlu bir biçimde düzenlenerek yaşatılması takdir edilmiştir.

Tarihi Çevre ve Kültür
Varlıklarını Koruma
Dalında
Katkı Ödülü

Tarihi Çevre ve Kültür Varlıklarını Koruma Dalında Katkı Ödülü

Bu ödül; İzmir'in yerel bağlamıyla ilişkili yazılı ve görsel çalışmalar aracılığı ile tarihi çevre ve kültür varlıklarını koruma konusunu somut bir ürün ile gündeme getiren, kamuoyunda bir tartışma zemini yaratan ve ufuk açan kişi ve kuruluşları teşvik etmek için verilen duyarlılık ödülüdür.

Araştırma, roman, deneme, biyografi vb. yazın türlerinin bir çalışma sistematliğini ifade edebilecek bütünlük içinde yayımlanmış olması ve süreli yayınların ise en az dört sayı çıkarılmış olması gerekmektedir. Lisans, Yüksek Lisans, Doktora ve Bitirme Tezleri ile makale, bildiri kitabı, bildiri CD'si vb. akademik çalışmalar ödüle aday olamaz.

Resim, afiş, karikatür, fotoğraf, heykel, gösteri, film vb. çalışmalar, bu kategori içerisinde değerlendirilen görsel çalışmalardır.

Aday çalışmaların hedef kitleye ulaşmış olması değerlendirmede gözetilen temel kriterlerden biridir.

“Foto Cemal” Arşivi ve Yaşamını Kapsayan Sergiler, Yayınlar, Söyleşi ve Sunumlar

Kerem SALTUK

Foto Cemal’in Hayatı ve Serginin Oluşumu

1903 yılında Manastır’da doğan Foto Cemal (Yalkış) İzmir’in işgal altında olduğu yıllarda, henüz 16 yaşındayken ilk fotoğraf makinesini satın almış. Kurtuluş Savaşımızın sonunda, 9 Eylül 1922 günü Yunan askerleri gemilere binip İzmir’den kaçarken ve Türk süvarileri İzmir’e girerken elinde fotoğraf makinesi ile olayları izlemiş. Ardından Mustafa Kemal Atatürk’ün önderliğinde yapılan 1.İktisat Kongresi’nde fotoğraflar çekmiştir. Atatürk’ün 1934 yılına kadar tüm İzmir ziyaretlerinde Foto Cemal fotoğraf makinesini kaptığı gibi koşmuş ve Atamızı defalarca görüntüleyip onunla konuşma şansı bulmuştur. Foto Cemal yeni kurulan Türkiye Cumhuriyetine İzmir’de ilk sahiplenilen aydınlar arasındaymış. İzmir’de ilk resmi nikahı kıyılan çift de 1926 yılında Foto Cemal ve Mihriye Hanım imiş. İki kız, bir erkek çocuk, sonra 9 da torun sahibi olmuşlar. Foto Cemal bir yandan İzmir’deki yerel gazetelere Menemen Olayları, İstiklal Mahkemeleri, 9 Eylül Kutlamaları, İzmir Panayırı (Fuarı) gibi önemli tarihsel gelişmeleri görüntülerken, bir yandan da İzmir ve çevresinde manzara fotoğrafları çekmiş. Gün boyu sırtında taşıdığı sehpalı ağır fotoğraf makinesi ile Konak’tan Karşıyaka’ya kadar yürüyerek defalarca gidip gelmiş. Yollarda gördüğü ilginç görüntüleri eczanelerden satın aldığı kimyasal maddelerle kendi hazırladığı cam negatiflere aktarmış. 1930-1950 yılları arasında İzmir’in hızlı değişimini onun bu özverili çalışmalarıyla kayıt altına alınmıştır. Negatiflerin yıkanmasında, fotoğrafların basılmasında eşi Mihriye Hanım ona asistanlık yapmış. 1934 yılında Konak İkinci Beyler’de açtıkları fotoğraf stüdyosunda gece gündüz demeden beraberce çalışıp binlerce siyah-beyaz İzmir kartpostalı üretmişler ve bunları yerli-yabancı turistlere satmışlar. Foto Cemal fotoğraf çekmediği ve stüdyoda çalışmadığı günlerde bir un fabrikasında işçiymiş. Konak’taki stüdyosunu 1981 yılına kadar eşi ile beraber işletmiş.

Fotoğraf : Kerem Saltuk

Renkli İzmir kartpostalları piyasaya çıkınca siyah-beyaz kartpostallar satılmaz olmuş. O da stüdyosunu kapatmış ve emekliye ayrılmış. Mihriye Hanım’ın yaşama gözlerini yummasının ardından, Cemal Bey 16 Ocak 2000 günü çok sevdiği İzmir’de, Karşıyaka Devlet Hastanesi’nde sevenleri yanı başındayken 97 yaşında vefat etti ve Yamanlar’da toprağa verildi.

1993 yılı baharında Konak'taki Balım Fotoğraf Stüdyosunda şans eseri onun yaşadığını öğrendim ve telefon numarasını buldum. Evine gidip bir röportaj yaptım. Bu röportaj Sabah gazetesinde geniş yer buldu. Daha sonra onu tekrar tekrar ziyaret ettim, anlattıklarını videoya çektim. Hatay semtinde eşi ile oturdukları apartman dairesinin salonundaki eski bir koltuğun gözlerinde kutuları çürümeye başlamış cam negatifler yığılıydı. Onları gösterip hepsini satmak istediğini söyledi. Bu tarih hazinesi için istediği ücreti anne ve babamın desteği ile ödedim. İlk iş olarak yaklaşık 800 adet çıkan bu cam negatifleri temizleyip, en ilginç bulduklarımı annemin Alsancak'taki muayehanesinde kurduğum karanlık odada bastım. Birebir olarak, cam negatif ile aynı ölçüde, Cemal Bey'in 50 yıl önce yaptığı gibi kartpostal şeklinde bastığım bu fotoğraflarla 1993 yılı ekim ayında TCDD İzmir Müzesi ve Sanat Galerisi'nde bir sergi açtım. Böylece Cemal Bey'in hayatında ilk kez, 90 yaşına bastığı yıl kendi ismini taşıyan ve açılışına katıldığı resmi bir fotoğraf sergisi gerçekleşti. Büyük ilgi gören bu fotoğraf sergisinin ardından onun ismi ile, hayatını da anlatan kaliteli bir fotoğraf kitabı bastırabilmek için sponsor aradım. Özel bir banka bu kitapta kullanılacak tüm fotoğrafların cam negatiflerini benden satın almak şartı ile bu projeyi kabul etti. Böylece Cemal Bey 95. yaşında isminin ön kapakta yazılı olduğu, eşi ile beraber fotoğrafı bulunan ve hayatını anlatan güzel bir albüm kitap sahibi oldu.

Fotoğraf : Kerem Saltuk

Foto Cemal ve Mihriye Hanım anısına İzmir Alman Kültür Merkezi'nde (Goethe Institut) 15 Mart - 31 Mart 2006 tarihlerindeki sergiyi hazırladım. Ardından sergiler ve sunumlar hiç bitmeyen bir istekle devam etti ve ediyor...

Kerem Saltuk

Fotoğraflar : Foto Cemal

Kendisi de bir fotoğraf sanatçısı olan Kerem SALTUK'un Eski İzmir fotoğrafları deyince ilk akla gelen isimlerden Foto Cemal (Cemal Yalkış)'ın arşivini ve kendisi ile gerçekleştirdiği söyleşi kaydından hazırladığı otobiyografi belgeselini; sergiler, yayınlar ve televizyon programları aracılığı ile tanıtması, çalışmanın kent özelinde belge değeri sağlaması, Kent tarihine yeni ve güvenilir bilgi sunması kullanıcıları için etik- bilimsel yöntemler kullanılarak doğru bir kaynak oluşturması böylece kent kültürüne ve kent belleğine katkı sağlaması takdir edilmiştir.

“Dünden Bugüne İzmir Sefarad Düğünleri” Belgesel Filmi

Selim BONFİL, Sarit BONFİL, Aksel BONFİL

İzmir Sefarad Sergi Merkezi Proje Grubu

İzmir’de dört yüz yıl öncesine uzanan İspanya (Sefarad) kökenli Yahudilerin kültürü ve tarihiyle ilgili çalışmalar yapan Selim Bonfil başkanlığında bir grup gönüllünün ilk çalışmasıdır.

Yahudilerin yaşam döngüsünde önemli bir yere sahip olan evlilik ve düğün konusunun seçilmesinin nedeni yerel ve evrensel boyutlarıyla toplumun tüm kesimlerinin bağ kurabileceği bir olgu olmasıdır. Ayrıca İzmir Yahudi düğünlerinin çok köklü ve zengin gelenekleri barındırması dolayısıyla çalışmalarımıza dikkat çekmek ve yitirilmekte olan değerlerin belgelenmesi ile ilgili farkındalık uyandırmak açısından uygun bir başlangıç noktası olduğu düşünüldü.

Tarih boyunca farklı kültürlerin bir arada yaşadığı bir kent olan İzmir’de, birlikte yaşamının kültürler arası yansımalarının görülebileceği alanlardan biri düğün gelenekleridir. Yahudi düğün törenlerinde Kiduşin (düğünün kutsanması), hupa (evlilik kubbesi) ve sheva berahot (yedi kutsama duası) gibi temel ilkeler aynı olmakla birlikte dünya üzerindeki çeşitli cemaatlerin düğünle ilgili uygulamaları farklılıklar gösterir. İzmir Sefarad düğünleri gerek düğün töreni akışı, gerek düğün öncesi ve sonrası gelenekleri ile kendine özgüdür. Sembollerle yüklü bütün bu uygulamalarda dini kanunların yanında Sefarad kültürüyle Osmanlı-Türk yerel kültürünün izlerini görmek mümkündür. Örneğin, Ladino şarkıların ezgileri, duaların makamı, gelin hamamı, çeyiz sandığı gibi gelenekler Osmanlı-Türk kültüründen etkileşimler taşır.

Bu çalışmanın amacı günümüzde İzmir Sefarad düğün geleneklerinden bir kısmı kaybolmuş olsa da birçoğunun hala büyük bir coşku ve heyecanla uygulanmaya devam edildiğini göstermek ve gelecek kuşaklara bir belge bırakmaktır.

Fotoğraf : Dolsin & Avram Ventura

Belgesel en yaşlısından en gencine farklı yaş gruplarından İzmirli Yahudilerle, çoğunluğu geleneksel Ladino dilinde, bir kısmı ise Türkçe yapılan söyleşilerden derlendi. Kişisel hatıralar, aile fotoğrafları, video filmler ile İzmir’de Sefarad düğünlerinin yaklaşık seksen yıllık bir süreçte yaşadığı değişim işlendi.

Belgeselde “Dilini yitiren bir toplum kültürünü de yitirir” düşüncesinden yola çıkarak, günümüzde artık gençlerin konuşmadığı, kaybolmaya yüz tutan Ladino dili kullanılmaya özen gösterilmiştir. Bu doğrultuda, kullanılan müzikler de Sefarad kültürüne özgü ve Ladino dilinde seçilmiştir.

İzmir Sefarad kültürünün sözlü ve görsel hafızasını oluşturmaya katkı sağlamak adına yapılan bu belgeselin içeriği ve özgün diliyle, ileriki yıllar için bir arşiv niteliği kazanması hedeflenmiştir.

Fotoğraf : Dolsin & Avram Ventura Arşivi

Belgesel Gösterimleri

2. Enternasyonal Yahudi Jeneoloji Konferansı / Paris
15-18 Temmuz 2012

1. Judeo-Espagnol Yaz Üniversitesi / Paris
8-13 Temmuz 2012

Yahudi Kültürü Avrupa Günü / İstanbul
6 Ekim 2012

Sergi ve belgesel gösterimi / İzmir Türk
Amerikan Kültür Derneği
14 Aralık 2012

Yahudi tarihi Profesörü Prof. Elias Barrocas tarafından
Ağustos 2012'de Miami'de gösterildi.

17. New York Sefarad Yahudi Film Festivali
Kasım 2013

Fotoğraf : Selim Bonfil

Fotoğraf : Selim Bonfil

*İzmir'deki Musevilerin düğün geleneklerini yansıtmayı,
belge değeri taşıması,
kent belleğine katkı sağlaması
takdir edilmiştir.*

“İzmir’de Hoşgörü” Belgesel Fotoğraf Projesi

A.Beyhan ÖZDEMİR, Ali IŞIK, Selim BONFİL

Hoşgörü...

Barış ve hoşgörü temeline dayalı kültürlerarası diyalog, son yıllarda tüm dünyanın yokluğunu çok fazla hissettiği önemli kavramlar haline gelmiştir. Bu nedenle Avrupa Komisyonu da, 2008 yılını, “Çeşitliliği Birlikte Yaşamak” sloganıyla, “Avrupa Kültürlerarası Diyalog Yılı” ilan etmiştir. Medeniyetlerin beşiği olan Anadolu, tarih boyunca farklı kültürleri büyük bir ahenkle barış içinde bir arada yaşatmış ve yaşatmaya da devam etmektedir. Binlerce yıldır sevgi, barış ve hoşgörünün sorunsuz bir şekilde yaşandığı İzmir kenti, kültürlerarası diyalog ve işbirliğinin de merkezi konumundadır.

Yukarıdaki düşüncelerden yola çıkarak; İzmir’de kurulmuş olan farklı etnik kimlikler arasındaki sevgi ve hoşgörüyü tüm coğrafyalara uzanacak şekilde filizlendirebileceğimize inanarak **İzmir Fotoğraf Sanatı Derneği (İFOD)** üyesi üç fotoğraf sanatçısı olarak camiler, kiliseler, sinagoglar ve cem evlerinde üç semavi dinin çeşitli ritüellerini, dinsel törenlerini, simgelerini, gelenek ve göreneklerini yaklaşık bir yıl süreyle görüntüledik ve “İzmir’de Hoşgörü” adlı sergimizi hazırladık.

Her dinin kutsal mekânını ziyaret ettiğimizde kendimizi yabancı ve farklı hissetmedik. Her duaya tüm benliğimiz ile katıldık.

Fotoğraflar : A.Beyhan Özdemir, Ali Işık, Selim Bonfil

Sergiler

- 1.Uluslararası İzmir Fotoğraf Günleri : 20-31 Ekim 2011
- İzmir Saint Joseph Fransız Lisesi : 12 Nisan - 9 Mayıs 2012
- İFOD Galeri : 28 Ağustos - 16 Eylül 2013
- 2.Uluslararası İzmir Fotoğraf Günleri : 24-31 Ekim 2013

*İzmir'deki cami, sinagog, kilise, cemevi
dini yapılarının tanıtılması,
fotoğrafların belge değeri taşıması,
kent kültürüne katkı sunması
tackdir edilmiştir.*

“Torbalı Kent Arşivi ve Tanıtım Merkezi”

Torbalı Belediyesi

1899’da inşa edilen, 2009 yılında da restorasyonu tamamlanan “Büyük Tahıl Ambarı”nda, Kent Tanıtım Merkezi kurulması için çalışmalar 2012 yılında başlamıştır. Tarihçi Yasin Kayış’ın küratörlüğünde belirlenip hazırlanan içerik, dünya çapında sergilere imza atmış olan Burçak Madran’ın tasarımıyla ziyaretçilerin beğenisine sunulmuştur. 5 Temmuz 2013 tarihinde kapılarını açan merkezin kurulma aşamasında, Torbalı halkı 3500’ün üzerinde fotoğraf ve pek çok aile yadigarını bağışlayarak destek vermiş, Torbalı dışından da birçok kişi ve kurum bilgi-belge sağlamıştır.

İzlenimler

Müzeye girdiğimizde ilk olarak Metropolis antik kenti görüntüleri karşılamaktadır ziyaretçileri. Bu görsellerin karşısında sizden gelenler bölümü yer almaktadır. Aile yadigarlarını geçici süreyle sergilemek isteyen Torbalı’lar aile anılarını paylaşarak anılara sahip çıkmakta ve bu konuda diğer insanlara özendirici bir teşvik sağlamaktadır. Koridorun tam karşısında Torbalı Hatırası fotoğraf çekirme alanı ziyaretçilerle merkez arasında sağlanan sempatik bir buluşmanın ilk adımıdır. Bir üst katta üç salon ayrı temalarla insanı Torbalı anılarına sürüklemektedir.

İlk odada, antik dönemlerden beri kervan yolları üzerinde bulunan Torbalı’nın kentsel gelişimine ve 1860 yılında Anadolu’daki ilk tren seferinin İzmir-Torbalı arasında başladığına, Kervanlardan, demiryoluna, hayvan gücüyle ulaşımdan, karayollarına dek uzanan Torbalı’daki ulaşım serüvenine şahitlik edersiniz. Kızılhisar, Triyanda, Torbalı, Tepeköy adlarının nereleri ifade ettiği, bu yerleşimlerin özellikleri, yerleşim alanlarının geçirdiği dönüşüm ve kentin kronolojisi de aynı salonda izlenebilir. Ayrıca yoğun göçün yer aldığı bu kentte Osmanlı’nın son yüzyılından beri süre gelen göçler bir harita aracılığı ile açıklanmış, eski ya da yeni Torbalı’ya

gelenlerin ortak kaderinin altı çizilmiştir. 1880’lerde Sultan II. Abdülhamid’in yörede 19 çiftlik edinmesi, Torbalı’nın kentsel gelişimini günümüze kadar etkileyen bir dönüşüme sebep olmuştur. Bu çiftliklere ait görseller, yapılan hayır eserleriyle ilgili bilgiler de paylaşılmıştır, bu salonda. Tüm Batı Anadolu’yla birlikte üç yıldan fazla süre Yunan işgali altında kalan Torbalı’daki işgal yılları da aynı salonun temaları arasındadır. Bir Kuvayi Milliyeci olan Hortunalı Hamit Efe, askeri birliklerin başında Torbalı’ya giren komutan Çolak İbrahim Bey bu bölümde anılmıştır.

İkinci oda; Torbalıdaki doğum, sünnet, askere uğurlama, düğün geleneklerine yer vermektedir. Özellikle birkaç kuşaktır Torbalı’da yaşayan kişilerin bu bölüme yoğun ilgi göstermekte olduğunu öğreniyoruz. Ayrıca, kentin buluşma, sosyal paylaşım ve mesire alanı Tepeköy Çamlığı anıları, 1914’e kadar giden spor kulüplerinin sosyal yaşam içerisindeki rolleri, Torbalı’lıların okul anılarını içeren görseller kentli ile müze arasında kurulabilecek en güçlü bağ bu salonda sağlamaktadır.

Üçüncü odada külfetleri ve nimetleriyle Torbalı coğrafyasında önemli bir yeri olan Cellad Gölü’nün kurutulma hikâyesi anlatılmaktadır. Antik çağlardan beri önemli bir tarımsal üretim alanı olan Torbalı’nın

tarım kenti niteliği, bu niteliğin zamanla sanayi kentine dönüşümü işlenmiş sergide. Ayrıca esnaf-ticaretile ilgili bilgi ve görseller aracılığıyla hem Torbalı'nın hem de ülkemizin ekonomik geçmişinde bir yolculuğa çıkılabilmektedir.

Yanı sıra Torbalı köylerinde yaşayan Yörük Kültürü, "Deve Havutlama" ve "Deve Güreşleri" görselleri ile vurgulanmaktadır. Ayrıca kentin Avcılık kültürü ve 30/31 Mart 1928'de gerçekleşen Torbalı depremi, depremin kentte yarattığı tahribat, Türkiye'den ve dünyadan Torbalı'ya yardım eli uzatanları da hatırlatacak nitelikte bu oda da sergilenmektedir. Burada pek çok detayda kurgulanan çocuklara yönelik iletişim sağlayan fırsat eğitim panoları merkezin çocuk duyarlılığını gözler önüne sermektedir.

Çağdaş bir müze olarak restorasyonu yapılan yapının tasarımı ve kuratörlüğü ve başarılı olup; kentin geçmişini somut ve somut olmayan değerler bağlamında yaşatan bir müze olması; çocuk ve gençler için de hem müze kültürü hem de aidiyetleri için olumlu bir örnek oluşturması takdir edilmiştir.

Seferihisar Belediyesi "Seferihisar'ın Çınarları - 1" (Kitap)**Saadet ERCİYAS**

Seferihisar'ın Çınarları'nda kapılarını gülüyle, içtenlikle açan Seferihisarlıların bize kendi ana babalarından kalan âdetleri, görenekleri, tatları, alışkanlıkları, yaşam deneyimleri yer alıyor. Bu çalışmayla geçmişine sahip çıkan ve sahip olduğu değerleri korumayı ilke edinen yerel yönetim anlayışımızla bu değerleri bugünün Seferihisarlılarına aktarmayı amaçladık.

Dünyaya Seferihisar'da merhaba demiş, Seferihisarın ekmeğini yemiş, suyunu içmiş, toprağında yetişmiş ve toprağına düşmüş Seferihisarın anıları hepimizin yarınlarına ışık tutacak, içimizi ısıtacak, arkamıza yasladığımız çınarların gövdesi bizi daha güçlü kılacak.

Tunç SOYER
Seferihisar Belediye Başkanı

"Hamza Bey, Kemal Hoca okuttu bizi. Zafer okuluna gittim. Müftülük var ya, oraya gittim. O zamanda ilk sene ayakkabılarla girilmiyordu. Babanem 'kızım ayakkabılarını çıkar da öyle gir' derdi okula. Halbu ki yeni Türkçe'ye geçmiştik. O sene, benim gittiğim sene çıktı Türkçe. Eski Türkçe namaz kılınıyor ya ondan ayakkabılarla girilmezdi. Öğretmen Hamza Bey dedik ki, 'O devir geçti, çıkartma ayakkabılarını'

Naime YAVAŞ
Dedemin İnsanları Filmi
Başkahramanı

SEFERİHİSAR'IN ÇINARLARI -1

Saadet Erciyas

SEFERİHİSAR BELEDİYESİ / SEFERİHİSAR KİTAPLARI

kırk
yayınevi

Yayına Hazırlayanlar: **Kıvanç EGE, Hüseyin ERCİYAS**

Fotoğraflar: **Saadet ERCİYAS, Hüseyin ERCİYAS, Halil BOR, Cansın**

SOYER, Mehmet YILDIZTEKİN, Şevki SOYER

Katkıda Bulunanlar: **Ayten Özlem ULUS, Kıvanç EGE, Nur ÖZGÜL**

Yayınevi: **Kırk Yayınevi/Kırmızı Kedi Yayınevi**

Seferihisar'lı Delikanlılar

*Abdullah Hoca'nın kızı Nermin ve
bankacı Nihat Bey'in nişan fotoğrafı*

Foto İbrahim Türkgenç - 1938

Eski Seferihisarlılar

1932 yılında 11 Eylül İlkokulu

Sözlü tarih yoluyla Seferihisar'ın tarihine yeni veri kazandırarak belge değeri oluşturması, kullanıcılarına kaynak oluşturması ve kent kültürüne katkı sunması takdir edilmiştir.

“Sadece Adı Kaldı Elimizde : Kortejolar” Belgesel Film

Nitsa ÇUKUREL KAPANCIOĞULLARI, Raşel MESERİ

Bundan yaklaşık 50 yıl kadar önce, İzmir’de bulunan, ortak bir avlu etrafında tek odalı evlerden oluşan bir yaşam alanı olan kortejolar (aile evleri) ve bu alanlarda var olan yaşamları konu alan belgeselde film çekimleri bir kısmı İzmir’de bir kısmı ise İsrail’de gerçekleştirilmiştir. Türkçe - İngilizce İbranice ve Judeo Espanol (günümüzde artık kaybolmaya yüz tutmuş olan Sefarad Yahudileri’nin konuştuğu İspanyol lehçesi)olarak yayınlanmıştır.

Filmde dönemden fotoğraflar, döneme dair birinci elden hatıra ve izlenimlerin yanı sıra, canlandırma ile oluşturulmuş, bu hatıralara çatı oluşturan bir hikayeyi barındırmaktadır. Günümüzde, bu aile evleri, bahse geçen dönemdeki yaşamsal vasıflarını yitirmiş bir çoğu yıkılmış ve terk edilmiştir.

Bu yapılar, mimari olarak incelemeye değer olduğu kadar, bu mimarinin çevresinde oluşmuş sosyolojik durum açısından da İzmir Tarihinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bu film, hakkında sınırlı kaynak bulunan bu konu ile ilgili literatüre de katkı sağlayacak bir çalışma olarak yapılandırılmış, çeşitli ulusal ve uluslar arası festival ve gösterimlerde izleyici ile buluşmuş ve buluşmaya da devam etmektedir.

Fotoğraf : Birol ÜZMEZ

Senaryo Yazarı: **Rasel Meseri / Nitsa Çukurel Kapancıoğulları**

Görüntü Yönetmeni: **Aylin Kuryel**

Yapımcı: **Rasel Meseri**

Müzik: **Ömer Kapancıoğulları / Mahmut Sözer**

Kurgu: **Nitsa Çukurel Kapancıoğulları**

Ses: **Ömer Kapancıoğulları**

Oyuncular: **Luiza Çukurel / Rıdvan Bazman**

Fotoğraf : Birol ÜZMEZ

Günümüzde yaşamayan İzmir'deki kortejo yaşamını sergileyen belgeselin kurgusu ve müziği ile dikkat çekici ve açıklayıcı olması, belge değeri taşıması, kent belleğine katkı sağlaması takdir edilmiştir.

Tarihi ve Kültürel
Miras Konulu
Okul Projeleri
Teşvik Ödülü

Tarihi ve Kültürel Miras Konulu Okul Projeleri Teşvik Ödülü

İlk ve orta öğretim düzeyinde hazırlanmış öğrenci çalışmaları bu kategoride değerlendirilir. Ödül ilgili okula verilir.

Çocuk ve gençlerin tarihi mirasa ve çevreye duyarlılıklarını geliştirmek, bir koruma kültürü oluşturmak ve yaygınlaştırmak amacıyla bağlı bulundukları eğitim kurumu önderliğinde gerçekleştirdikleri çalışmaları onurlandırmak temel hedeftir. Bu kategoride, İzmir'in tarihi değerlerine yönelik resim, heykel, fotoğraf, maket ürünlerini içeren sergi, okul dergisi, belgesel, araştırma, drama, dans, şiir etkinlikleri v.b. yazılı ve görsel ürünler, değerlendirilir. Çalışmaların öğrencilerin eğitim basamağına uygun yaratıcı bir üretim biçimini yansıtması, yeniden başvurularda tekrara düşülmemesi beklenmektedir. Öğrencilerin tarihi değerlere, tarihi çevre ve koruma kültürüne yönelik kazanımları, göz önünde bulundurulacak temel ölçüttür.

“Tarihi ve Kültürü ile Kentim İzmir” Öğrenci Projesi

Dokuz Eylül Üniversitesi Özel 75. Yıl Ortaokulu

1.HALK OYUNLARI KULÜBÜ

Kulüp öğrencileri, İzmir’in kültürel değerlerinden biri olan efeliği, mertliği dürüstlüğü ve özgüveni simgeleyen Zeybek oyununu araştırmış, çalışmış ve sergilemiştir.

2.SERAMİK KULÜBÜ

Kulüp öğrencileri, İzmir Agora kazısı, madalyon, kandil, mühür, matara, sikke vb. şekilde okulumuz öğrencilerinin isteği doğrultusunda birebir reproduksiyon ve yorum çalışmaları yapmıştır.

3.RESİM KULÜBÜ

Kulüp öğrencileri Kara kalem, lavı, büst ve kolaj çalışmaları ile Agora sütunları ve Agoradan çıkan heykeller çalışmıştır.

4-LEGO KULÜBÜ

Kulüp öğrencileri tarafından İzmir’in simgeleri olan Teleferik, Asansör ve Saat Kulesinin teknoloji ile bütünlüğünü sağlayan görselliklerle lego tasarımı yapmıştır.

5-BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULÜBÜ

En iyi tanıtım tanımakla başlar, düşüncesiyle okulumuz bilgisayar dersi gönüllü öğrencileri İzmir’in tarihi ve kültürel değerlerini tanıtan broşür hazırlamışlardır

6.BASIN YAYIN KULÜBÜ

Kulüp öğrencileri İzmir’in tarihi, kültürel ve ekolojik değerlerine ait şiir, öykü, masallar yazmıştır.

7.EKOLOJİK TASARIM KULÜBÜ

Kulüp öğrencileri geri dönüşebilir atık malzemeler, kumaşlar, atık kâğıtlar, süslü obje ve malzemelerden yararlanarak İzmir yöresine ait geleneksel kıyafetler hazırlamıştır.

8.MÜZİK KULÜBÜ

Kulüp öğrencileri İzmir’in Kavakları adlı eseri 18.03.2013 tarihinde okulumuz “18 Mart Çanakkale Zaferini” kutlama programında seslendirmiştir.

Proje Koordinatör Öğretmeni
Belgin DELER

Fotoğraflar : D.E.Ü. Özel 75.Yıl Orta Okulu

Okulun 2012-2013 Eğitim Öğretim yılını tüm kulüp faaliyetlerinde Tarihi ve Kültürü ile Kentim İzmir” temasını işleyerek somut ve somut olmayan tarihi ve kültürel mirası öğrencilerin ilgi alanlarında etkin olduğu bir ortamda uygulayarak tarihi mirası ile güçlü bağlar kurulması, koruma bilinci taşımalarına destek olunması takdir edilmiştir.

“İzmir Efsaneleri Müzesi” Öğrenci Projesi

Özel Karşıyaka Piri Reis Ortaokulu

Proje, tarihi yerinde yaşayarak ve yaşatarak öğretmeyi amaçlayan müze, ören yeri gibi yerleri öğrenci ve velilere farklı bir gözle tanıtmaya, anlatmaya çalışan bir uygulamadır. Katılımcılar, gördükleri bir heykelin, taş eserin efsanesini yaratıcı dramanın yöntemlerinden biri olan doğaçlama ile canlandırarak tarihin ruhuna kendilerinden ruh katmışlardır.

Ayrıca, öğrenciler görsel sanatlar derslerinde efsanelerin bir anını gaz beton üzerine kazıyıp farklı yöntemlerle eskiterek çalışmalarını tıpkı tarihi eserler gibi ölümsüzleştirmişlerdir. Bu anıtlardan (abidelerden) oluşan sergi, tüm yıl boyunca okullarında sergilenmiştir.

Proje çalışması bir çok öğrenciye ve veliye ulaşarak ve yaygınlaştırılacaktır.

Okul bu proje ile ülkemiz tanıtımında büyük rol oynayacak olan EXPO 2020 de bir rol üstlenmeyi hedeflemiştir.

İşlenen Efsanelerden Seçkiler

- Persaphone ve Nar Taneleri
- Troya Savaşı
- Dünyanın İlk Güzellik Yarışması
- Eşek Kulaklı Midas
- Adonis ile Hera
- Pandora'nın Kutusu

Fotoğraflar : Özel Karşıyaka Piri Reis Orta Okulu

İzmir Efsanelerinden yola çıkarak öğrencilerin müze ve öğrenen yerlerinde gördükleri bir heykelin ya da taş üzerine işlenmiş eserlerin efsanesini drama tekniği ve görsel sanatları kullanarak üretilen çalışmalar aracılığı ile öğrencilerin tarih bilincinin ve koruma kültürünün gelişmesinin sağlanması takdir edilmiştir.

“Çarşım Kemeraltım” Eğitim Projesi

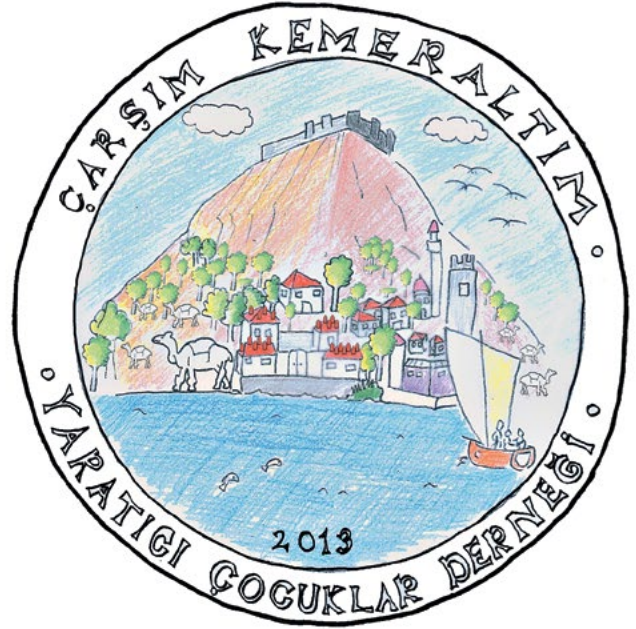
Yaratıcı Çocuklar Derneği İzmir Temsilciliği

Yaratıcı Çocuklar Derneği İzmir Gönüllü Temsilciliği Karagöz Öğreniyorum, Antik Kentleri Seviyorum, Müzemi Tanıyorum, Tarihi Yaşıyorum, Kentim Smyrna- İzmir, Seramik Yapıyorum adlı kültür bilincini oluşturma, geliştirme ve kalıcılığını sağlamaya yönelik etkinliklerine 2013’de “Çarşım Kemeraltım” projesi ile devam etmiştir.

Bu proje ile batı ülkelerinde korunmuş olan “tarihi merkez”lerin aslında kendimizde de olduğunu vurgulamak, Kemer altı’nın İzmir için böyle bir “tarihi merkez” özelliği taşıdığının altını çizmek, Kemeraltı’ndaki ilkleri gündeme getirmek, buradaki yapı ve gelenekleri ortaya koymak, bölgenin antik çağdan itibaren ticari anlamdaki önemini belirtmek hedeflenmektedir. Kısacası “Kemeraltı Farkındalığı” yaratmak... Ve günümüzde geleneksel çarşıların yerini alan Alışveriş Merkezlerinden alındığı düşünülen zevklerin aslında geleneksel çarşımız “Kemeraltı”nda da alınabileceğine işaret etmeye yeterli değildir. Ancak Kemeraltı’na karşı bir ilgi uyandırmaya ve konu ile ilgili derinleşmesine katkı vermesini diliyoruz.

10 okuldan 35 öğretmenin katıldığı bu proje yaklaşık olarak 2000 öğrenciye ulaşmıştır. İlk aşamada öğretmenlerle ön görüşmeler yapılarak “tarihi merkez” konusu anlatılmış ve talep eden öğretmenlere birebir Kemeraltı gezisi ve tanıtımı yapılmıştır. Ön gezilere isteyen öğrenciler de katılarak projenin oluşmasına önemli katkılar sağlamışlardır. Projede Kemeraltı Bölgesi ve bazen biraz dışında bulunan önemli yapılara dokunulmuştur. Kaybolmaya yüz tutmuş tatlara değinilmiştir. Çocuklara ve gençlere bir “gezi güzergâhı” hazırlanmasına özen gösterilmiştir.

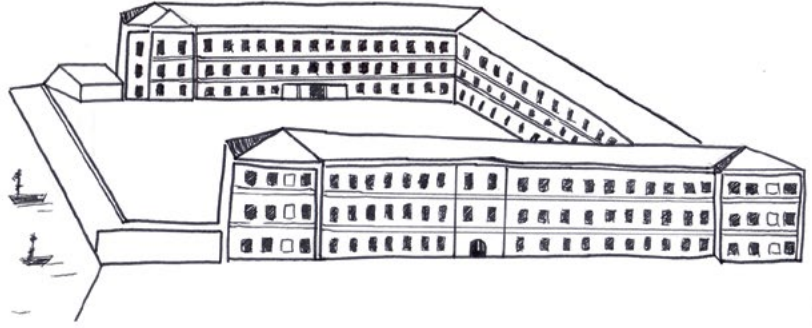
Proje sonunda katılımcı öğrencilerin çizdikleri ve Kemeraltı Bölgesi ve çevresini betimleyen resimler arasından seçilecek 15 tane çizimin şeker, tuz,

karabiber, ıslak mendil paketleri üzerinde kullanılarak değerlendirilmesi düşünülmektedir.

“Çarşım Kemeraltım” Projemizde bizlere yardımcı olan Prof. Dr. Bozkurt Ersoy, Prof. Dr. İnci Kuyulu Ersoy, Yrd. Doç. Dr. Şakir Çakmak, Yrd. Doç. Dr. Ertan Daş’a teşekkür ediyoruz. İzmir Ticaret Odası Ticaret Tarihi Müzesi sorumlusu Arkeolog Aysegül Selçuki projenin her aşamasına katkıda bulunmuştur. Kemeraltı’nda projede kullanacağımız tüm noktaların fotoğraf çekimleri velimiz Banu Baydar Erdoğan tarafından yapılmıştır. Öğretmenlerimiz Gönül Arslan, Özgür Güvercin metin yazımında destek vermişlerdir. Logomuzu Zeynep Payzanoğlu çizmiştir.

Proje ve Koordinasyon
Pınar Aydemir

Tarihi Kemeraltı Çarşısı'nın antik dönemlerden itibaren ticari merkez özelliğini tanıtması, burada yer alan tarihi yapılara ve geleneklere dikkat çekmesi, kaybolmaya yüz tutmuş zanaatlara ve lezzetlere yer vererek somut ve somut olmayan tarihi mirası okul ve öğrencilere aktarması öğrencileri bu değerlerle buluşturacak kalıcı nitelikte üretim yapmalarına teşvik etmesi takdir edilmiştir.

“Yükle ve Yürekle Dolu Trenler Kalkar Basmane’den” Öğrenci Projesi

Ekin Koleji

5. sınıflar olarak Türkiye’nin kalbi olan Anıtkabir de atamızı ziyaret etmeye kara vermiştik. Ellerimizde bavullarımız, sevinçle çarpan yüreklerimizle Basmane Garı’nda heyecanla buluştuk. Çünkü Ankara’da trenle yolculukla da bizim için bir ilkti. Çok hikâyeler duymuştuk bununla ilgili okumuştuk, görmüştük. Ama yaşamak ayrı bir duyguymuş. Oradan oraya koşan insanlar, düdüğü sesleri, ellerinde bavullarıyla oturma salonun da bekleyen yolcular... Sarılıp vedalaşanlar ya da kavuşanlar... Tüm duyguları içinde barındıran yaşlı, bilge büyükanne ve büyükbabalar gibi bizim içindi orası. Öğretmenimiz Tarihe Saygı Yerel Koruma Ödülleri isimli yarışmadan bahsetmişti geziden önce. Basmane neden olmasındı... Bu yüzden daha hevesle ve dikkatli gözlerle etrafımızı incelemeye başladık. Gezi boyunca bu heyecanımızı koruduk. Dönüşte bu proje için kolları sıvadık.

Önce Sosyal Bilgiler ve Türkçe derslerinde Basmane Garı’nın tarihçesini araştırdık, inceledik. Eski ve yeni hali arasında karşılaştırmalar yaptık. Garın günümüze ulaşmış fotoğraflarını derledik. İnceleyip araştırdıkça bu güzel yapıya hayranlığımız arttı. Ancak bu tarihi dokunun sahiplenilmemesi de içimizi burktu. Aslında sesini duyurmak için ne kadar da doğru bir seçim yaptığımızı bir kez daha anladık.

Garı araştırdıkça gözümüzde bunca yıl içinde yaşanmış hikâyeler canlandı. Projemizi de bu çerçevede hazırladık. Sadece bilgi aşamasında kalmadık. Seramik dersinde rölyef seramik pano çalışması yaptık. Bu çalışmalar boyunca, ellerimiz hamurla buluştuğunda garın tarihi dokusuna dokunduk sanki. Sonra da görsel sanatlar derslerinde maket çizimlerin kalıplarını çıkararak fon kartonundan kestik ve birleştirdik. Ardından vagonları ve lokomotifleri renklendirdik. Sonunda da vagonların üst bölümüne Basmane Garına ulaşmasını istediğimiz şeylerin resmini yaparak boyadık. Bu kadara bilginin kâğıda dökülmemesi haksızlık olurdu. Basmane garı ile ilgili gönlümüzden dökülenleri kâğıda yansıttık. Yolculuk demek bavul demekti bizim için. Bu nedenle bir bavul tasarladık. Bavul içerisine yerleştirdiğimiz panomuzun önüne kâğıttan lokomotifimizi yerleştirdik.

Fotoğraflar : Ekin Koleji

Öğrencilerin Basmene Garı'nı hem işlevsel hem de mimari yönden tanımaları için farklı bir öğrenme biçimi geliştirilmesi, koruma kültürüne farklı bir yolla katkı sağlanması takdir edilmiştir.

İzmir'e
Katkı
Özel
Ödülü

Tarık DURSUN K.
İÇİNDEN İZMİR GEÇEN TÜM ESERLERİYLE...

Bir mekânı yaşanır, hatta çekilir kılan, gerçekte o mekâna olan ilişkili birikim yüklü yaşantılardır. Sizin, sizinle birlikte geçmişinizin anıları kolay kolay bırakmaz yakanızı. Yaşarken değerinin farkına varmadığınız nice "şey", kopup ayrıldıktan sonra anılara dönüşünce değer kazanır. Bırakılmaz ayrılmaz olur. Onların yoklukları sizi bir yaşam boyu rahatsız eder, giderek onmazlığı da dünyanızı karartır.

Tarık Dursun K.

Gâvur İzmir Güzel İzmir, Dünya Yayıncılık, Kasım 2004

İzmirli edebiyatçıları Tarık Dursun K, İzmir'in tarihi değerlerini edebiyat yoluyla ölümsüzleştirerek yaşatması, kent kültürüne koyduğu katkı, kent tarihe dönük hazırlanan pek çok yayın, belgesel film ve belgesel fotoğraf çalışmalarına esin kaynağı oluşturmasıyla İZMİR'E KATKI ÖZEL ÖDÜLÜ'ne layık görülmüştür.

Fotoğraf: Birol Üzmez

Kültür ve kültür mirası çeşitliliği, tüm insanlık için, yeri doldurulamaz bir duygu ve düşünce zenginliği oluşturmaktadır. Temel bir özellik olarak kabul görmesi gereken bu çeşitliliğin, yalnız korunması değil, geliştirilmesi de insanlığın gelişimi için büyük önem taşımaktadır.

Hem kültürler, hem de bunlara bağlı yaşam biçimleri için bu çeşitlilik, mekân ve zaman boyutuyla kendini gösterir. Kültürler arasındaki farkların bir çatışma yarattığı durumlarda, kültürel çeşitliliğe saygı gereği, bütün taraflara özgü değerlerin meşruiyeti tanınmalıdır.

Nara Özgünlük Belgesi; Madde 1 ve 2
1-6 Kasım 1994, Nara Japonya

Etüt ve Projeler Dairesi Başkanlığı
Tarihsel Çevre ve Kültür Varlıkları Şube Müdürlüğü

Cumhuriyet Blv. No: 1
Konak 35251 / İZMİR
0232 293 13 29
tarihselcevre@izmir.bel.tr
www.izmir.bel.tr